

VERASZTÓ ANTAL

KALAND

Miközben a tegnap felfedezett pókhálót néztem az ablak felett a sarokban, valami igazi nagy kalandra vágytam. Apám szerint még nem nőttem fel hozzá eléggé, hogy ilyenmin jártassam az eszemet. Azt is hozzátette, messze van még az, ami történni fog veled. Bizony, nemegyszer előfordult vagy talán inkább többször, hogy Anyám így kiáltott: Miska – mert akkoriban ez volt az otthoni nevem – szaladj, hozd elő a vödröket, közben vigyél a jószágnak tiszta vizet, szedd össze a tojásokat és hozzáál fát a tűzre!

A nagykutyánk is hiába csóválta a farkát, már nem volt időm játszani vele. Talán ekkor kezdődött el a sorsom. Csupa igazságtalanság keserítette a mindennapjaimat. Az öcsém még ágyban aludt, amikor a hajnali fázós harangszó meg én már ébren voltunk. Kezdtém ráérezni, hogy az öregek mire mondják azt, hogy az élet osztogatja az igazi pofonokat. Szóval, minden okom megvolt rá, hogy egy igazi nagy kaland kimozdítson ebből az állapotomból. Arról is volt tudomásom persze, hogy egy kalandos útnak nem lehet csak úgy átabotában felkészülés nélkül nekivágni.

Odafigyeltem én az utóbbi időkben mindenre, aminek szerintem köze lehetett egy ilyen kiruccanáshoz. A dolgomat csak nehezítette, hogy ezekben az időkben olvasni is tudtam, hiszen már négy évre rúgott az iskolaviseltségem. De eddig csak egyetlen olyan könyv került a szemem elé, amelyben vándorlásról esett szó, de azt túl hosszúnak találtam, mert negyven évig tartott, ennyi időt azért nem volt szándékomban ilyesmire elvesztegetni.

Néha-néha bevetődött hozzánk olyan valaki is, akit előttem csak messziről jött embernek emlegettek. Ha az asztal mellé is leültették, akkor igyekeztem minél többet a közelben téblábolni, hogy halljak is valamit abból, amit apámmal meg nagyapámmal beszélgetnek, miközben a jött ember időnként a boros kancsó alá tartotta a poharát. Egészség is kell a vándorláshoz, meg bírhatás. Ezt már a használatban megszamárfülesedett kalendáriumból olvastam, hogy azoknak, akik vérszegénység, vértorlódás (szédülés), szívdobogás, szemszikkadás és sápkór miatt panaszkodnak, azoknak le kell mondani arról, hogy útnak induljanak. Előbb a vérüket kell, hogy megerősítsék.

Külhonba igyekvőknek meg a határátlépéshez nem elegendő a vándorbot, hallottam megrökönyödve. Valami útlevelet emlegettek, hogy az is kell hozzá. Na, majd legfeljebb kérek a postástól egyet, ha eljön az ideje. Gondoltam, csak akad neki ilyen is a táskába gyömöszölt sok levele között. Én eddig még csak olyasmiről hallottam, hogy valakinek útilaput kötöttek a talpára és mehet, ezek

szerint ennek is utána kell nézmem, hű, de sok dolgom lesz nekem ezzel a kalandozásra indulással. Pedig hát mások is jönnek ide messzebb földről is, harangostól-papostól, mint az apostol.

Egyszer nálunk is jártak ilyenek, mire ideértek, kifogyott a kenyerek a hékjából, mert kéregettek is. Nem emlékszem pontosan az egész mondókájukra, de az biztos, hogy így végződött: „*Jézusról és szent anyjáról - Adj valamit a kamrából!*” Visszatérve erre a messziről jött emberre, akit ha muszáj volt, apám Miklósnak szólítottatott, ez mesélte egyszer – gondolom az ingyen ivás fejében –, hogy micsoda galádságok esnek meg a határainkon kívül. Egy hentesmester esetét hozta fel példának: ehhez a henteshez – mint mondta – egy szép napon beállított egy fiú hóna alatt hegedűvel, és mit tudom én már mennyi, mondjuk fél kiló sódarta kért.

Amikor megkapta, és fizetésre került a sor, a fiú az összes zsebeit kikutatva szégyenlétben pityeregve mondta, hogy a pénzt nyilván otthon felejtette, ezért míg hazamegy a pénzért, itt hagyja zálogba a hegedűjét. A hentes belegyezett a dologba – mért ne egyezett volna bele, gondolta, hiszen egy hegedű nyilván többet ér néhány falás sódarnál, nem? A fiú elvitte a sódarta, de még haza se érhetett, amikor egy fogat állt meg a hentesbolt előtt, amelyről egy újabb vevő, egy úriás kinézetű ember kászálódott le, aki történetesen májas hurkát vásárolt, a hosszát gondolom az étvágyához mérte.

Elég az hozzá, míg a hentes a hurka kimérésével, csomagolásával bíbelődött, közben az ember meglátta a hegedűt, sőt kezébe is vette, és felcsillanó szemmel mondta a hentesnek, hogy ez egy kiváló mesterhegedű, akár ezer koronát is megadna érte. A hentes tudomására hozta az embernek, hogy a hegedű nem az övé, de beszélni fog a tulajdonossal, ha az visszajön érte. Az úriember, miután fizetett, lediktálta a lakcímét és a hurkával együtt eltávozott. Amikor aztán később a fiú visszajött a pénzzel, a hentes előadta, hogy megvenné a hegedűjét, a fiú aztán az édesanyja belegyezését is elnyerve a hentes által megajánlott hétszáz koronáért oda is adta az érdemes zeneszerszámot tokostól, vonóstul.

A hentes aztán alig várta, hogy a fiú eltűnjön a láthatárról, a háromszáz korona nyereség reményétől hajtva örömmel loholt a májas hurka kedvelő úriember által megadott lakáscímre, ahol azonban az általa keresett urat nem ismerték, sose látták. A hentes – mivel okos ember volt – még ott a helyszínen rájött, hogy egy jól kitervelt szélhámos-ságnak lett az áldozata. Eddig van, ez a történet, biztos van neki tanulsága is, azt viszont még jó lett volna megtudni hozzá, hogy a hentes ugyan mérgében megtanult-e hegedülni? Mifelénk az ilyesmire szokták azt mondani: „messziről jött ember azt mond, amit akar”.

Na, én nagyon nem szeretném, ha rám is ezt mondanák, amikor majd a kalandozásaimról visszatérek. Már csak azért sem, mert én foggal született gyerek vagyok, ami a babona szerint azt is jelentheti, hogy idővel akár sámán is lehet belőlem. Anyám mesélte el nekem, hogy tudjam: születésem után énrólam is mindenfélét suttoztak a környezetünkben, hogy majd ilyen leszek, meg olyan leszek. Mivel én is a házunk fedele alatt születtem, mint mások faluszerte, ezért bábaasszony segítette a megérkezésemet.

A bábaasszony azt mondta anyámnak, nem kell törődni a babonával, örüljön neki, hogy az újszülöttje egészséges, mindössze arról van szó, hogy a szokottnál jobban fejlődtek a csontjaim. - Igen ám – tette hozzá anyám -, de mivel falun laktunk, és gyermekágyas koromban, amikor apád a látogatókat fogadta, mindegyiket figyelmeztette, hogy a gyerek foggal született, de ne mondják el senkinek. Így aztán persze a fél faluban elterjedt a híre. Minden látogató a te szádat leste, mikor nyitod már ki, hogy lássák végre a bizonyosságot. Ily esetekre nincs orvosság. Hogy mi valósult meg később a tervezett útszéli kalandozásaimból? Több is, kevesebb is, mint gondolhattam volna.

Először is rájöttem, ha elindul az ember, akkor is menni kell, ha esik, ha fúj. Aztán ott vannak a megmászhatatlan igazságok. Például a mai nap nem lesz többé soha. Mondják, a kalandokra áhítózó vándornak jó a dolga, mert a nap áldása alatt halad, csak hogy a nap akkor is és oda is süt, ahová nem kéne. Amikor például a kelet felől érkező vándorlókkal akadtam össze, akik birkák helyett fenyegető híreket terelgettek maguk előtt, másfelé indultam. Gondoltam, ha nem tudja az ember, hol van, nem tévedhet el.

Némelyik élet-útszakaszon való áthaladásom meg olyan akadályosra sikeredett, hogy úgy voltam vele, mint az egyszeri suszterinas, aki mikor a bögrét eltörte, azon sopánkodott: - Jaj, Istenem, csak túl lennék már a verésen. Az öcsém, Bence ennél rosszabbul járt, mivel ő nem a bögrét törte el. Olyan tízéves forma lehetett, amikor egy szép nyári délutánon nagybátyánkkal annak kocsiján indultak a falunkból ki a kardoskúti pusztára, azonban a Görbe-kis utcában a kocsik egyik kereke egy mély gödörbe zökent, méghozzá olyan váratlanul és szerencsétlenül, hogy mindketten a lovak közé estek.

Az öcsémnek eltörött a lába, a nagybátyánknak azonban semmi baja nem esett. A történetek után nagybátyánk első mérgében be akarta perelni a községet a bajt okozó kátyús út miatt. De amikor a kiszemelt ügyvédet felkereste, az neki is azt mondta, mint a többi hozzáforduló ügyes-bajos panaszosnak: csak az igazat mondja el nekem, amit hazudni kell, azt csak hagyja rám. Az öcsém bajára meg az orvos szakvéleménye az volt, ebsont beforr, amiben igaza is lett. A perből meg nem lett semmi. A rám szabott életben való kalandozásaim

alatt bizony eszembe jutott nem egyszer az a bizonyos negyvenéves vándorlás, amit gyerekkoromban annyira megsokalltam.

Különösen akkor, amikor egy-két szűkebb esztendő is besorakozott a többi közé. Ilyenkor hajtogatták az én ifjúságom idején élt régi öregek, hogy meglátjátok, eltörik a kenyér botja! Ezt akkor mondták, ha ínség közeledtét érezték. Azóta már tudom, mire az ember összegyűjt, összelát annyi dolgot, hogy legyen valami tapasztalata, éppen eltelik az élet. Az életben adódó kevés sikernek meg sok apja szokott lenni, a kudarc meg mindig a te árva gyereked marad. Az elmúlt évek történéseit meg – ahogy látszik is –, fényesre szokta csiszolni az emlékezet.

Rajz: Balogh Örsé

100 éves az orosházi Református templom

Épült: 1914-1917 (Gótikus stílusban) 32m magas

Kivitelező: Süle Pál és Fia orosházi vállalkozók